

Baluwa ya Ichanduso yandikigwe na Petulo Ulongozi

Baluwa ya ichanduso ya Petulo yandikigwa na mtumigwa Petulo. Petulo kosonga baluwa yake kwa kulonga heyo ayo nani na kamwandikila nani. Kawandikila wanhu wose wamtogole Yesu wapwililike mziisi zose yawakemile wanhu baki miyanza mingi mna ibaluwa ino (Sula ya 1:1, 1:17, 2:11). Kwavija baluwa ino iigala na baluwa ya Paulo kwa wanhu wa ako Efeso, wanhu wengi wogesa baluwa ya ichanduso ya Petulo yandikigwa kumwande ya baluwa ya kwa Waefeso behi na mwaka wa 65 toka kuvumbuka kwa Kilisito. Petulo kandika baluwa ino ako kudibuga da Lumi kuyakukemile Babuloni (Sula ya 5:13).

Petulo kalonga kandika baluwa ino mbuli ya kuwagela moyo na kuwalagusila kamba ino ayo ng'hekewa ya kweli ya Mulungu (Sula ya 5:12). Kuna mbuli nyingi ziigalile hagati ya sula ya 2:11-3:7 na Waefeso 5:18-6:9 na Wakolosai 3:18-4:6. Kila hanhu mna ivifungu avo vidatu holagiza mbuli ya kuinogela kwa wanhu wa ng'anda imoja na kuwategeleza wanhu weli na ukulu. Vivija kowagela moyo wanhu wamtogole Yesu wafunge umoyo kipindi cha kudununzigwa kwavija Kilisito kammabehi kubwela (Sula ya 4:1).

Mbuli zili mkitababu

Petulo koitambula mwenyego na kowalamusa wasomaji zake (Sula ya 1:1-2).

Abaho komgwaa nhogolwa Mulungu mbuli ya ukombozi iwoilumba hamoja na viugogeleza ugima wao (Sula ya 1:3-2:10).

Abaho kowalagiza wanhu wamtogole Yesu vi-wolondeka kukala goya mwiisi na kotambula mbuli nyingi kamba vija mkasano na mwehe wake na mtumwa na mkulu wake (Sula ya 2:11-4:11).

Abaho Petulo kowagela moyo wafunge umoyo kipindi cha kudunungizwa (Sula ya 4:12-5:11).

Abaho komambukiza baluwa yake (Sula ya 5:12-14).

¹ Niye Petulo namtumigwa wa Yesu Kilisito, nowandikila mweye wanhu musaguligwe na Mulungu, mupwililike na mokala kamba wanhu baki mziisi za Ponto na Galatia na Kapadokia na Asiya na Bisiniya. ² Toka mwaka Mulungu Tata kajuwa na kawasagula mweye, na kawatenda mung'ale kwa Loho wake, kubitila kumtegeleza kwenu Yesu Kilisito na kawasunha kwa damu yake.

Mulungu yawagwee ng'hani ng'hekewa na tindiwalo.

Tumtogole Mulungu kwa tamanilo digala ugima

³ Tungwee nhogolwa Mulungu, yeli Tata wa Mndewa wetu Yesu Kilisito! Kwavija kwa bazi jake, katutenda tuwe na ugima wa sambu, kwa kumzilibula Yesu Kilisito kwa wafile. Sambu tugweleligwa tamanilo da ugima, ⁴ avo tobeta kupata vinhu vinogile vija Mulungu viyawekile wanhu zake. Kawekila mweye kuulanga vinhu havikola

hebu kunangika hebu kuhuhwa. ⁵ Mweye vivija mokalizigwa kwa udahi wa Mulungu, kubitila kutamanila kwenu muladi mupate ukombozi wenu wikigwe kwa kugubuligwa kipindi cha uhelelo.

⁶ Deng'heleleni kwa mbuli ayo, hamoja sambi kwa kipindi kidodo monyunyuwala kwa kugezigwa vino na vija, ⁷ muladi tamanilo jenu, difaya ng'hani kubanza zahabu joneke goya. Zahabu yobanangika lakini yogezigwa muumoto. Vivo ili kwa tamanilo jenu dogezigwa muladi joneke goya na dilave ukulu na kutogoligwa na kutegelezigwa mna isiku yonda yagubuligwe Yesu Kilisito. ⁸ Hamoja hamnamona lakini momnogela na vivija montogola hamoja sambi hammona na modeng'helela kwa deng'ho kulu hadidahika kulongeka, ⁹ kwavija mobokela fungu da tamanilo jenu, fungu dijo awo ukombozi wa mizoyo yenu.

¹⁰ Watula ndagu wa Mulungu, walongile mbuli ya ng'hekewa iwezile mweye, walolesa na kuzahila ng'hani mbuli ya ukombozi wenu. ¹¹ Walonda kujuwa kipindi gani mbuli ino vonda ilawilile. Kwavija Loho wa Kilisito yakalile mgati mmwao kawalagusila avo walagula magayo ga Kilisito na ukulu wonda wize. ¹² Mulungu kawagubulila watula ndagu awo, kamba hawaisang'hanila wenyego lakini wowasang'hanila mweye. Wao wakala wolonga mbuli ya kija kimulongeligwe sambi na waja wawapetele Mbuli Inogile kwa nguvu ya Loho Yang'alile yatumigwe kulawa kuulanga. Hata wasenga wa kuulanga wosulukila ng'hani kuzijuwa goya.

Mbuli ya kukala kwa kung'ala

¹³ Avo mugese goya na muitande kusang'hana, muilongoze goya wenyego. Ikeni tamanilo jenu mna ing'hekewa yonda mugweleligwe vonda yabwele Yesu Kilisito. ¹⁴ Muwe wana mumtegeleza Mulungu, sekemukale kwa kusulukila vihile kumukalile nako baho umwaka vimukalile hamujuwile ukweli mbuli ya Mulungu. ¹⁵ Kamba vija Mulungu yawakemile voyong'ala avo na mweye mung'ale mzimbuli zose zimusang'hana, ¹⁶ kwavija Maandiko Gang'alile golonga, “Kaleni kwa kung'ala kwavija niye vining'ala.”

¹⁷ Kwavija mwahampula momkema Tata, yuyo yonda yamtaguse kila munhu bila kubagula kamba viyasang'hane, mukale hano mwiisi kamba wanhu baki kuno momtegeleza kwa kugwaya. ¹⁸ Kwavija mweye mojuwa hamulekesigwe kulawa mna igago gehile gamubokele kwa wahenga wenu, kwa vinhu vinangika kamba vija shaba hebu zahabu, ¹⁹ lakini mulekesigwa kwa damu inogile ya Kilisito, yakalile kamba mwana ng'hondolo yeliduhu kitala hebu kilema chochose. ²⁰ Kakala yasaguligwe na Mulungu isi ing'hali hainaumbigwa, na kagubuligwa mbuli yenu mna ikipindi kino cha uhelelo. ²¹ Kubitila heyo momtogola Mulungu yamzilibule kwa wafile na kamgwaa ukulu, avo momtogola na momtamanila Mulungu. ²² Na sambu mweye kwa kuugoga ukweli musunhigwa, na muwanogela kwa ukweli ndugu zenu, avo muinogele kwa mizoyo yenu yose. ²³ Mweye muvumbuka mwanza wa kabili kubitila mbuli ya ugima ya

Mulungu ikalaga siku zose, siyo kwa mbeyu inangika lakini kwa mbeyu hainangika. ²⁴ Kamba Maandiko Gang'alile vigalona, “Wanhu wose waigala na mijani, na ukulu wao uigala na maluwa. Mijani yonyala na maluwa gohuluka, ²⁵ lakini mbuli ya Mndewa yosigala siku zose.” Na mbuli ino ayo mbuli inogile ipetigwa kumwenu.

2

Yesu yuyo dibwe dikalaga siku zose

¹ Avo lekeni gose gehile na uvizi na unafiki na migongo na kuwalonga wayagwe vihile. ² Muwe kamba wana ving'hele, viwogasulukila matombo, avo na mweye sulukileni matombo ganogile nago zizo mbuli zinogile za Mulungu, muladi mudahe kukula muukombozi wenu. ³ Kamba vigalona Maandiko Gang'alile, “Mweye mulanza kamba Mndewa kanoga.”

⁴ Avo mwize kumwake, heyo yeli dibwe dili gima dilemigwe na wanhu, lakini Mulungu kadisagula na domfaya. ⁵ Vivija na mweye kamba mabwe magima, mozengigwa mng'anda ya kiloho, mosang'hana kamba walava nhosa wang'alile, molava nhosa za kiloho zimmogela Mulungu kubitila Yesu Kilisito. ⁶ Kwavija Maandiko Gang'alile golonga, “Lola nodika dibwe ako Sayuni, dibwe kulu dinisagule na da kutamaniligwa, munhu yoyose yomtamanila honda yagwe kinyala.”

⁷ Avo mweye muditogola difaya ng'hani, lakini kwa waja hawaditogola, “Dibwe dilemigwe na wazengaji kamba hadifaya, diwa dibwe kulu kubanza gose.”

⁸ Na vivija,

“Dibwe diwatenda wanhu waikwale, na dibwe kulu dowatenda wagwe.”

Woikwala kwavija hawautogole usenga, na vivo viyalondile Mulungu kumwao.

⁹ Lakini mweye mwa wanhu musaguligwe, walava nhosa wa kindewa na wanhu wa isi ing'alile, wanhu wa Mulungu, muladi mupete mbuli za unzonza ziyatendile, kawakema mulawe mdiziza mwize mmulenge wa kukanganya.

¹⁰ Baho umwaka hamukalile wanhu wa Mulungu, lakini sambu mwa wanhu zake, umwaka hawonele bazi, lakini sambu kawonela bazi.

Wasang'hanaji wa Mulungu

¹¹ Mbwiga zangu nowapula kamba wabita nzila na wanhu baki hano mwiisi, lekeni kusulukila vihile kwa lukuli ako kugomba siku zose na loho zenu. ¹² Mkale goya na wanhu hawamtegeleza Mulungu, hamoja wowalonga vihile kamba motenda gehile, wagone gaja ganogile gomsang'hana na wamgwelele ukulu Mulungu mwiisiku ya kwiza kwake.

¹³ Wategelezeni wanhu weli na ukulu hano mwiisi mbuli ya Mndewa, mtegelezeni yeli mtawala mkulu, ¹⁴ na wakulu wa isi, yawasagule wawakoboze wose wotenda gehile na wawatogole waja wotenda ganogile. ¹⁵ Kwavija Mulungu vivo yolonda mweye muwafunge milomo wanhu wabozi kwa kusang'hana

ganogile. ¹⁶ Kaleni kamba wanhu walekesigwe lakini kulekesigwa kwenu sekekuwe kinhu cha kufisila nzambi zenu. Kaleni kamba wasang'hanaji wa Mulungu. ¹⁷ Mtegelezeni kila munhu na wanogeleni waenu wamtogole Yesu na mdumbeni Mulungu na mtegelezeni mkulu wa isi.

Kugaya kamba Kilisito

¹⁸ Mweye wasang'hanaji ilaveni kwa wakulu zenu na muwategeleze, siyo waja wotenda ganogile na kuwatonga waiyeka, lakini vivija kwa waja wowakomhokela. ¹⁹ Kwavija Mulungu kowatendela ganogile wanhu wofunga umoyo kwa magayo gowogaya bila kitala chochose kwavija wotenda goyolonda heyo. ²⁰ Mopata choni, mwahafunga umoyo mwahatoigwa kwa gehile gamutendile? Lakini kamba mofunga umoyo mna gamagayo mbuli ya kutenda ganogile, Mulungu kowagwaa ganogile. ²¹ Mbuli ino ayo imukemeligwe, kwavija Kilisito kagaya mbuli yenu na kawalagusila va kutenda, avo kwelelezeni viyatendile. ²² Heyo hatendile nzambi na halongile mbuli yoyose ya uvizi. ²³ Viyaligigwe heyo hedike kwa kuliga, viyagaiye halongile mbuli za kuwatenda wadumbe, lakini kamtamanila Mulungu, yeli msemi yanogile. ²⁴ Heyo mwenyego kazipapa nzambi zetu muulukuli lwake mumsalaba, muladi tufe kwa nzambi na tuwe wagima kwa ganogile. Kwa kulumizigwa kwake mweye muhonyigwa. ²⁵ Kwavija mweye mukala kamba ng'hondolo

wapotele, lakini sambu mumbwelela Msusilaji na Mkalizi wa ugima wenu.

3

Watwanzi na wakasano

¹ Vivija na mweye watwanzi wategelezeni wakasano zenu, muladi kamba wakasano zenu hawatogola mbuli ya Mulungu, watogole kwa sang'hano zenu bila kulongeligwa, ² wahakona vintenda zinogile na motegeleza. ³ Unovu sekewoneke kwa kuihamba kwa kunze, kamba vija kuluka mvili hebu kuvala zahabu na viwalo vinogile. ⁴ Lakini unovu wenu wolondeka uwe muumoyo unogile, unovu uleka kuvulala na moyo wa uhole, unovu uno wofaya ng'hani mgameso ga Mulungu. ⁵ Kwavija uno awo unovu uwakalile nao watwanzi wamtamanile Mulungu baho umwaka, viwawategeleze wakasano zao. ⁶ Kamba vija Sala viyamtegeleze Abulahamu na kamkema mndewa wake. Mweye mwa wandeke zake kamba mwahatenda ganogile bila kudumba kinhu chochose.

⁷ Vivija na mweye iwakasano molondeka mukale goya na wehe zenu na mujuwe kamba watwanzi waduhu nguvu kamba wambigalo avo muwatendele kwa kwategeleza, kwavija vivija nao wobokela hamoja na mweye nhunza ya ugima. Tendeni vivo muladi kupula kwenu sekekukimilwe.

Kugaya mbuli ya kutenda ganogile

⁸ Kukimambukizo, mweye mose muwe na moyo umoja na mugesedimoja, molondeka muinogele kamba ndugu, muyonele bazi na muitonge

wenyego. ⁹ Sekemuwalipe wanhu gehile kwa gehile, hebu ligo kwa ligo, lakini walipeni ganogile kwavija mbuli ino ayo imukemeligwe muladi mubokele ganogile. ¹⁰ Kamba Maandiko Gang'alile vigalonga,

“Munhu yoyose younogela ugima na kolonda siku zinogile, yailole sekeyalonge gehile na sekeyalonge uvizi.

¹¹ Yaleke gehile na yasang'hane ganogile yazahile tindiwalo na yadiwinze kwa moyo wake.

¹² Kwavija Mndewa kowalola wanhu wanogile mgameso gake na kohulika kumpula kwao, lakini Mndewa kowalema wanhu wotenda gehile.”

¹³ Nani yonda yawalumize kamba mowamba kutenda ganogile? ¹⁴ Lakini hata kamba mwa-hagaya kwa kutenda ganogile mmweda! Seke-mudumbe kija kiwodumba hewo na sekemun-yawenyawe. ¹⁵ Lakini mungwee ukulu Kilisito kamba Mndewa mmizoyo yenu. Siku zose mui-tande kumwidika munhu yoyose yowauza kila-muso cha tamanilo jenu dimulinajo. ¹⁶ Lakini ten-denii vivo kwa uhole na kutegeleza. Tendeni kwa mizoyo ileka kuwatagusa kamba mubananga, muladi wose wolonga gehile kwa tabiya yenu inogile kwa Kilisito, wagwe kinyala kwa kija kiwo-longa. ¹⁷ Kwavija vinoga ng'hani kamba vivo viy-olonda Mulungu, kugaya kwa kutenda ganogile kubanza kwa kutenda gehile. ¹⁸ Kwavija Kilisito kafa mwanza umoja kwa nzambi za wanhu wose, munhu yotenda ganogile kwa wanhu wotenda

gehile muladi yawagale mweye kwa Mulungu. Kafa kilukuli lakini katendigwa mgima kwa udahi wa Loho Yang'alile, ¹⁹ na vivija kachola kuzipetela loho zikalile zigodekigwe, ²⁰ za wao walemile kumtegeleza Mulungu baho umwaka viyawa-betele kwa kufunga umoyo mna kipindi cha Nuhu viyakalile kozenga safina. Wanhu wadodo wahonyeka na mazi, wakala wanhu wanane waiyeka. ²¹ Na mazi gago sambu golagusa ubatizo, awo uwakombola. Siyo kwa kusunha dikwe da lukuli lakini lagano kwa Mulungu ditendigwa kwa moyo unogile kumwake. Ubatizo wowakombola kwa kuzilibuka kwa Yesu Kilisito, ²² yacholile kuu-langa na kakala muukulu mwambu wa mkono wa kudila wa Mulungu, ako kowatawala wasenga wa kuulanga na wakulu na weli na udahi na nguvu.

4

Kukala mbuli ya Mulungu

¹ Kwavija Kilisito kagaya mulukuli lwake, na mweye vivija muitande kwa mbuli ayo, kwavija munhu yagaiye mulukuli lwake kamduhu mzinzambi. ² Kusongela sambu ugima wenu usigale hano mwiisi sekemukale kwa kukweleleza kusulukila kwa lukuli, lakini mukale kamba viyolonda Mulungu. ³ Kwavija baho umwaka kwa kipindi kitali mukala motenda mbuli ziwotenda wanhu hawamjuwile Mulungu. Mukala kwa ugoni, kusulukila, kukoligwa, nyimwili nyimwili za kung'wa ng'hani na kuvitambikila vinyago vigevuza. ⁴ Sambu wanhu awo wokanganya kwavija hamuilumba nao mna ukukala vihile

kubanzile ng'hani, avo wowaliga. ⁵ Lakini wolondeka kumwidika Mulungu mbuli zao ziwatendile, heyo yaitandile kuwatagusa wagima na wafile. ⁶ Lekaavo Mbuli Inogile vivija ipetigwa kwa waja wafile muladi hata kamba watagusigwa wafe muugima wao wa lukuli kamba viwotagusigwa wanhu wose, lakini wakale kiloho kamba Mulungu viyokala.

Kuzisang'hanila goya nhuza za Mulungu

⁷ Ukumala kwa kila kinhu kwa mmabehi. Avo molondeka mugesese goya na mulongoze wenyego muladi mudahe kumpula Mulungu. ⁸ Kubanza mbuli zose, muinogele kwa mizoyo yenu yose, kwavija kuinogela kogubika nzambi nyingi. ⁹ Muigoneke mweye kwa mweye mzikae zenu bila kuinung'unikila. ¹⁰ Kila munhu yaisang'hanile nhunza iyagweleligwe na Mulungu kwa kuwatenda wayagwe wamwede. Mutamaniligwe kwa kuzisang'hanila vinogile nhunza mbasakanyo ziyawagwelele Mulungu. ¹¹ Munhu yoyose yowapetela wanhu yawapetele mbuli za Mulungu. Munhu yoyose yosang'hanila yasang'hane kwa nguvu zose ziyagweleligwe na Mulungu, muladi mna izimbuli zose Mulungu yatogoligwe kubitila Yesu Kilisito. Kumwake uwe ukulu na udahi siku zose. Ona.

Magayo mbuli ya kumtologa Kilisito

¹² Ndugu zangu, sekemukanganye mbuli ya kugezigwa kwa usungu kumugaya, kamba vija kiwapata mweye kilozo. ¹³ Lakini deng'heleleni kwavija moilumba mna gamagayo ga Kilisito, muladi mudeng'helele ng'hani kipindi vonda

yabwele muukulu wake. ¹⁴ Kamba moligigwa kwavija momtogola Kilisito, mumweda, kwavija Loho wa ukulu, yeli Loho wa Mulungu kokala na mweye. ¹⁵ Kamba munhu kogaya sekeiwe mbuli ya kukoma hebu ubavi hebu ubanzi wowose hebu kwa kuigela mzimbuli za wanhu. ¹⁶ Lakini kamba kogaya kwavija komtogola Kilisito sekeukone kinyala, lakini mgwelele nhogolwa Mulungu kuwa kwa munhu wa Kilisito.

¹⁷ Kipindi cha nhaguso kivika, na nhaguso yosonga kwa wanhu wa Mulungu, avo kamba nhaguso yosongela kumwetu, yokuwa vilihi kwa wanhu wolema kutogola Mbuli Inogile ya Mulungu? ¹⁸ Kamba vialonga Maandiko Gang'alile, “Vidala ng'hani kwa wanhu wanogile kukomboligwa, yokuwaze kwa wanhu wolema kutegeleza na wanhu wene nzambi?”

¹⁹ Avo, wanhu waja wogaya kamba viyolonda Mulungu, wagendelele kutenda ganogile na wailave wenyego kwa Ija yawaumbile, ayo yotamaniligwa.

5

Bumbila da Mulungu

¹ Niye mvele wakibumbila cha wanhu womtogola Kilisito, niye nigonile mwenyego magayo ga Kilisito, na nokuwa na fungu muukulu wonda ugubuligwe. Nowapula, mweye wavele walangulizi wayangu, ² mdisusile bumbila da Mulungu dili mmakono genu, mdilolese goya, siyo kwa kunanahizigwa lakini kwa kulonda

wenyego, kamba Mulungu viyolonda. Seke-musulukile sente, lakini muwambe kusang'hana. ³ Sekemuwatawale kwa nguvu wanhu awo weli mmakono genu, lakini muwe kinhu cha kuifunzila kwa wanhu wamdibumbila. ⁴ Avo kipindi vonda yabwele Msusilaji Mkulu, mobokela taji ya ukulu, hauvulala.

⁵ Vivija na mweye wabwanga wategelezeni wavele. Mweye mose molondeka sekemuitonge wenyego na muisang'hanile, kamba vigalonga Maandiko, "Mulungu kowalema wanhu woitapa, lakini kowagwaa ng'hekewa wanhu wahole."

⁶ Avo, ikeni hasi wenyego mumkono wa Mulungu uli na nguvu, muladi yawenule mna ikipindi chake kinogile. ⁷ Mgweleleni magayo genu gose kwavija heyo kowalolesa mweye.

⁸ Mugese goya na mukale meso. Ija yawehile, mwenembago kokwanga kamba simba yong'ula komzahila munhu wa kumuja. ⁹ Mulemeni, na mugangamale mditamanilo, kwavija mojuwa waenu wantogole Yesu mwiisi yose wogaya kamba mweye vimugaya. ¹⁰ Mwahamambukiza kugaya kwa kipindi kidodo, Mulungu yeli na ng'hekewa yawakemile mweye muwe na fungu kwa kuilumba na Yesu Kilisito muukulu wake wa mazuwa gose, kowatenda mutelele na kowagangamiza na kowagwaa nguvu na kowatenda muwe kamba chandusilo. ¹¹ Nguvu zikale kumwake heyo siku zose. Ona.

Ndamuso za kimambukizo

¹² Niwandikila baluwa ino nguhi kwa kutazigwa na Sila, inimgesa kamba ndugu

yotamaniligwa. Nolonda niwagele moyo na kuwalagusila kamba ino iyo ng'hekewa ya kweli ya Mulungu. Wambeni kuigoga.

¹³ Kibumbila cha wanhu wamtogole Yesu ako Babeli, kisaguligwe na Mulungu hamoja na mweye, chowalamusa na vivija mwanangu Maluko kowalamusa. ¹⁴ Muilamuse kwa nzila ilagusa moinogela.

Tindiwalo dikale na mweye mose mumtogole Kilisito.

Lagano da Sambu kwa Wanhu Wose **The New Testament in Kutu**

copyright © 2014 Pioneer Bible Translators

Language: Kutu

Translation by: Pioneer Bible Translators

Contributor: The Word For The World

The New Testament in Kutu

This translation, published by Pioneer Bible Translators and The Word for the World, was published in 2014.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact www.pioneerbible.org.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

b3548da5-0b1c-5f8f-89e7-2d3bc2f58102